

УДК 351.741

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.9>**А. В. Кубаєнко**

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
<https://orcid.org/0000-0002-6648-9764>

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто стратегічне управління як ключовий фактор підвищення ефективності поліцейської діяльності в умовах сучасних викликів. Автор акцентує увагу на тому, що ефективність управління в органах поліції набуває особливої актуальності через зростання рівня загроз, таких як кіберзлочинність, соціальні конфлікти та напруга, що зростає в умовах воєнного стану. Традиційні моделі управління, що не забезпечують належного рівня адаптивності та оперативності, вимагають перегляду та оновлення.

Досліджено роль стратегічного управління у забезпеченні функціонування Національної поліції України з урахуванням специфічних умов регіонів та зони обслуговування. Визначено необхідність інтеграції оперативних та стратегічних рішень, орієнтованих на подолання комплексних загроз національній безпеці, що потребує впровадження інноваційних підходів, заснованих на сучасних методах аналізу даних і прогнозування. Зокрема, акцентовано увагу на важливості застосування науково обґрунтованих управлінських моделей та системного підходу, які включають інтеграцію новітніх технологій, вдосконалення кадрової політики та підвищення рівня координації між підрозділами.

У статті також розглянуто психологічний аспект стратегічного управління, який включає врахування мотивації, особистих характеристик та поведінкових факторів працівників поліції. Важливою складовою цього аспекту є розробка управлінських рішень, що сприяють підвищенню мотивації, професійному розвитку працівників та створенню сприятливого психологічного клімату в колективі.

У статті досліджено ефективність управлінських рішень на основі системного підходу, що включає всебічний аналіз внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на діяльність поліції. У висновках наголошується на важливості запровадження стратегічного управління, яке здатне забезпечити високу адаптивність, оперативність та ефективність поліцейської діяльності в умовах динамічних викликів та загроз сучасності.

Ключові слова: ефективність, поліцейська діяльність, Національна поліція, стратегічне управління, кадрова політика, ефективність управління, управлінське рішення, модель управління.

Постановка проблеми. Проблема ефективного управління в органах поліції набуває особливої ваги в умовах сучасних викликів, які суттєво трансформують середовище та вимоги до правоохоронних органів. Управлінські рішення, будучи квінтесенцією управлінської діяльності, визначають не лише тактичні та оперативні аспекти діяльності поліції, але й слугують фундаментом для стратегічного планування та реалізації загальнодержавної політики

у сфері безпеки. В умовах наростаючих загроз, зокрема кіберзлочинності, ескалації конфліктів та зростання соціальної напруги, особливо у контексті воєнного стану, традиційні моделі управління втрачають свою актуальність, оскільки не забезпечують належного рівня оперативності та адаптивності до динамічно змінюваних умов.

Сучасна реальність висуває нові вимоги до системи управління, що обумовлюється потребою в інтеграції оперативних

та стратегічних рішень, спрямованих на подолання комплексних загроз національній безпеці. Це, зокрема, вимагає запровадження інноваційних підходів до управління, що базуються на науково обґрунтованих моделях прогнозування та системах аналізу даних, здатних забезпечити високу швидкість та точність реагування на загрози, оптимізацію ресурсів та підвищення ефективності функціонування органів поліції.

В умовах глобалізації загроз та постійного розвитку інформаційних технологій, що кардинально змінюють структуру злочинності, зокрема кіберпростору, критично важливим є переосмислення традиційних управлінських підходів та впровадження новітніх моделей, що здатні забезпечити високу адаптивність та ефективність у контексті динамічно змінюваних обставин. Водночас, необхідність підвищення рівня координації дій між різними правоохоронними та військовими структурами у воєнний час вимагає створення інтегрованих систем управління, здатних забезпечити єдність зусиль та високу синергетичну ефективність.

Таким чином, дослідження ролі стратегічного управління у підвищенні ефективності органів поліції в сучасних умовах набуває ключового значення, оскільки саме інноваційні управлінські рішення здатні забезпечити необхідну адаптивність та ефективність поліцейської діяльності в умовах зростаючих викликів та загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання стратегічного управління є центральним у забезпеченні ефективності діяльності Національної поліції України. Науковці наголошують на важливості системного підходу, який включає інтеграцію сучасних технологій, удосконалення кадрової політики та покращення координації між підрозділами. Предметом наукових досліджень щодо стратегічного управління в органах поліції та його складових були праці таких вчених як В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурки, О.І. Безпалової, А.І. Берендєєвої, О.С. Доценка, С.В. Медведенка, Н.В. Медведенко, В.Л. Ортинського, В.М. Плішкіна, В.В. Сокурєнка, С.О. Шатрави та ін.

У той же час стратегічне управління як ключовий фактор ефективності поліцейської діяльності залишається малодослідженим, особливо в умовах воєнного стану. Воєнний стан вимагає від Національної поліції України не тільки високого рівня мобільності та готовності до кризових ситуацій, але й застосування новітніх управлінських підходів. Це включає розробку і впровадження стратегій, які забезпечать ефективну взаємодію між різними підрозділами поліції, адаптацію кадрової політики до нових реалій, а також інтеграцію сучасних технологій у службу діяльності.

Мета статті полягає у визначенні впливу стратегічного управління на підвищення ефективності функціонування органів поліції в умовах сучасних викликів, охоплюючи зростання злочинності, проблеми взаємодії з мультикультурними спільнотами, що виникають в умовах воєнного стану, з метою формулювання рекомендацій щодо впровадження науково обґрунтованих та інноваційних управлінських підходів у поліцейській діяльності.

Виклад основного матеріалу. Одним з ключових аспектів ефективності управлінських рішень є їх відповідність принципам системного підходу. Це означає, що процес прийняття рішень у поліцейській діяльності має базуватися на всебічному аналізі внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на функціонування органів правопорядку. Системний підхід передбачає, що управлінські рішення повинні бути інтегрованими та узгодженими з іншими елементами управлінської системи, такими як організаційна структура, кадрова політика, інформаційні технології та стратегічне планування.

Заслугує на увагу позиція С.В. Медведенка та Н.В. Медведенко, які зазначають, що стратегічне управління під час воєнного стану в органах та підрозділах Національної поліції України вимагає від керівництва всіх рівнів врахування специфічних умов у регіоні та зоні обслуговування, оперативної обробки даних, дотримання управлінських принципів, підвищення ефективності роботи та раціонального використання кадрового потенціалу. Це також передбачає створення

відповідних умов для несення служби підлеглыми, забезпечення їх професійного зростання та вдосконалення навичок, що в сукупності сприятиме покращенню ефективності та функціональних можливостей підпорядкованих органів і підрозділів [1, с. 205].

На думку О.С. Доценка, стратегічне управління представляє собою динамічний, замкнутий цикл, в якому оцінка діяльності та прийняття рішень про корективи є водночас завершенням і початком циклу. Основна мета керівництва полягає у вдосконаленні стратегії та моніторингу її виконання. Процес стратегічного управління включає п'ять тісно взаємопов'язаних завдань, що не виконуються ізольовано. Він є трудомістким і вимагає від керівників значних витрат часу. Як зазначає вчений, у Національній поліції України стратегічне управління здійснюється на чотирьох рівнях: вищому рівні для загальних рішень, управлінні структурними одиницями, функціональному і регіональному рівнях для специфічних напрямків, та на оперативному рівні для реалізації деталей стратегічних планів. Стратегічне управління є основою управлінської діяльності на всіх рівнях [2, с. 24].

Ефективність управлінських рішень у поліцейській діяльності також значною мірою залежить від їхньої відповідності принципам науковості та обґрунтованості. Це вимагає застосування сучасних методів аналізу даних, моделювання та прогнозування, що дозволяє приймати оптимальні рішення в умовах невизначеності та ризику. Зокрема, застосування методів системного аналізу, статистичних моделей та комп'ютерних симуляцій дає можливість оцінити можливі наслідки тих чи інших рішень та обрати найкращі варіанти для досягнення стратегічних цілей органів правопорядку.

Однак, процес прийняття управлінських рішень у поліцейській діяльності не обмежується лише аналітичними та науковими підходами. Важливою складовою цього процесу є також психологічний аспект, що включає врахування мотивації, особистих характеристик та поведінкових факторів працівників поліції. Ефективне управління людськими ресурсами вима-

гає розробки таких управлінських рішень, які б не лише враховували раціональні обґрунтування, але й сприяли підвищенню мотивації працівників, їхньому професійному розвитку та створенню сприятливого психологічного клімату в колективі.

У цьому контексті слушною є позиція А.І. Берендєєвої, яка вказує, що поліцейські, які виконують обов'язки в умовах воєнного стану, піддаються значному ризику травм та стресу, тому кадрова політика повинна передбачати заходи для їхньої захисту та підтримки. Важливо забезпечити належне соціальне та медичне обслуговування, а також гідну оплату праці, що сприятиме підвищенню привабливості професії поліцейського. В умовах конкуренції з недержавними структурами необхідно зберігати кадри, забезпечуючи оптимальні умови служби та права на відпочинок. Також необхідно надавати доступ до психологічної допомоги, особливо для поліцейських, які повертаються із зони бойових дій і можуть мати посттравматичні розлади [3, с. 277].

Додатковим аспектом, що впливає на ефективність управлінських рішень у поліцейській діяльності, є їхня відповідність принципам етичності та законності. Органи поліції виступають важливими суб'єктами забезпечення правопорядку, що накладає на них особливу відповідальність за дотримання прав і свобод громадян. Управлінські рішення, прийняті у сфері поліцейської діяльності, мають базуватися на принципах верховенства права, справедливості та дотримання етичних норм. Це особливо важливо в умовах демократичного суспільства, де поліція повинна діяти не лише як інструмент примусу, але й як гарант дотримання прав людини та забезпечення публічної безпеки.

Сучасні виклики, з якими стикаються органи правопорядку, вимагають постійного вдосконалення процесу прийняття управлінських рішень. Це включає впровадження інноваційних технологій, що дозволяють автоматизувати процеси збору, аналізу та обробки даних, а також застосування штучного інтелекту для прогнозування злочинності та оптимізації поліцейських ресурсів. Крім того, важливим напрямком розвитку є інтеграція

управлінських рішень на всіх рівнях організації, що передбачає залучення працівників до процесу прийняття рішень та створення умов для ефективного обміну інформацією між різними підрозділами.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі прийняття управлінських рішень у поліцейській діяльності має значний вплив на підвищення ефективності роботи органів правопорядку. Сучасні технології дозволяють не лише автоматизувати рутинні завдання, але й забезпечують можливість для оперативного реагування на зміни у зовнішньому середовищі. Наприклад, використання систем відеоспостереження, аналізу великих даних та прогнозування може значно покращити ефективність розслідувань, запобігання злочинності та підтримання публічного порядку.

Ще одним важливим аспектом управлінських рішень є їх роль у забезпеченні стійкості та адаптивності поліцейської діяльності в умовах кризових ситуацій. Сучасні загрози, такі як тероризм, організована злочинність, кіберзлочинність, особливо в умовах воєнного стану вимагають прийняття управлінських рішень, що спрямовані на забезпечення готовності органів правопорядку до оперативного реагування на надзвичайні ситуації. Це передбачає розробку та впровадження кризових планів, створення спеціалізованих підрозділів для роботи в умовах підвищеного ризику, а також забезпечення постійної взаємодії між різними правоохоронними органами як на національному, так і на міжнародному рівні.

У цьому аспекті заслуговує на увагу проведене І.М. Охріменком дослідження щодо вивчення психологічного благополуччя персоналу органів поліції, що є критично важливим для забезпечення ефективності правоохоронної діяльності та підтримки здоров'я працівників. Дослідження показує, що значна частина поліцейських стикається з високим рівнем професійного стресу та незадоволеністю своєю роботою, що негативно впливає на їх психоемоційний стан і загальне благополуччя. Соціальна напруга, зокрема через воєнний стан, погіршує ситуацію. Вчений зазначає, що для покращення

стану необхідно впроваджувати комплексні програми психологічної підтримки, створювати сприятливий соціально-психологічний клімат та ефективно стимулювати персонал [4, с. 115].

Важливо також зазначити, що управлінські рішення у поліцейській діяльності мають враховувати питання ефективного управління конфліктами. З огляду на специфіку поліцейської діяльності, конфліктні ситуації можуть виникати як всередині організації, так і в процесі взаємодії з громадськістю. Ефективне управління конфліктами вимагає застосування різноманітних методів, включаючи медіацію, переговори, а також розробку та впровадження чітких протоколів поведінки в конфліктних ситуаціях. Це дозволяє знижувати рівень напруги, мінімізувати ризики для працівників поліції та забезпечувати дотримання прав і свобод громадян.

Окрім того, важливою складовою управлінських рішень у поліцейській діяльності є забезпечення підзвітності та прозорості процесу прийняття рішень. У демократичному суспільстві, де поліція виступає важливим інструментом забезпечення публічного порядку, громадськість має право знати, на яких засадах приймаються рішення, що впливають на їхню безпеку та права. Це передбачає створення механізмів зовнішнього контролю, впровадження відкритих процедур прийняття рішень, а також забезпечення можливості для громадян брати участь у формуванні політики правопорядку.

Досліджуючи сучасні проблеми стратегічного управління в умовах забезпечення публічної безпеки, Бал Мюджахіт зазначає, що ключовими викликами є відсутність чіткого законодавчого визначення поняття «публічна безпека» та неефективність існуючих механізмів забезпечення безпеки. Він підкреслює, що відсутність системного підходу до аналізу загроз та управління ними, а також недостатня координація між державними органами і громадськими інститутами ускладнює реалізацію ефективних стратегій у цій сфері. Вчений також наголошує на необхідності розробки нових стратегічних планів і впровадження інноваційних інструментів для покращення системи публічної

безпеки, що включає в себе як національні, так і міжнародні практики [5, с. 107].

У контексті сучасних викликів та загроз, що постають перед правоохоронними органами, традиційні методи управління вже не завжди здатні забезпечити належний рівень ефективності. Це обумовлює необхідність впровадження нових підходів до управлінських рішень, таких як парадигма «розумного управління», когнітивне управління, адаптивна модель управління, кіберінтегративне управління, превентивне управління. Кожен з цих підходів сприяє підвищенню ефективності поліцейської діяльності, дозволяючи органам правопорядку ефективно реагувати на нові виклики та забезпечувати публічну безпеку.

Висновки. У результаті здійсненого наукового аналізу можна стверджувати, що стратегічне управління в контексті сучасних викликів є центральним елементом забезпечення системної ефективності органів поліції, інтегруючи складний комплекс взаємозалежних факторів, що зумовлюють адаптацію до мінливих умов оперативного середовища. Усе більша комплексність загроз, таких як зростаюча інтенсифікація кіберзлочинності, еволюція новітніх форм деструктивної діяльності та необхідність адаптації до мультикультурних реалій, особливо у періоди посиленої соціальної напруги, вимагає кардинального переосмислення традиційних управлінських підходів, що втрачають свою релевантність в умовах динамічних трансформацій.

Таким чином, комплексний підхід до стратегічного управління в умовах сучасних викликів, що ґрунтується на впровадженні інноваційних технологій і моде-

лей, є ключовим фактором забезпечення стійкості та ефективності поліцейської діяльності. Впровадження цих моделей забезпечить не лише відповідність новітнім міжнародним стандартам, але й буде сприяти побудові гнучкої, адаптивної системи, здатної оперативно реагувати на зміни, підтримуючи баланс між стабільністю та інноваційністю у контексті глобальних трансформацій.

Список використаної літератури:

1. Медведенко С.В., Медведенко Н.В. Засади стратегічного управління в умовах воєнного стану в органах та підрозділах національної поліції України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 200-206.
2. Берендєєва А.І. Стратегічні напрями кадрової політики Національної поліції в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 274-277.
3. Доценко О.С. Процес стратегічного управління в Національній поліції України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 3. Ч.1 С. 21-25.
4. Охріменко І.М. Психологічне благополуччя персоналу поліцейських організацій в умовах соціальної напруженості. *Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. м. Полтава, 8 вересня 2023 р. Полтава, 2023. С. 110-115.
5. Мюджахіт Б. Сучасні проблеми стратегічного управління в умовах забезпечення публічної безпеки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Державне управління. 2021. № 4 Том 32 (71). С. 104-108.

Kubaienko A. Strategic management as a key factor in the effectiveness of police activities

The article examines strategic management as a key factor in enhancing the effectiveness of police activities in the face of modern challenges. The author emphasizes that the efficiency of management within police organizations is becoming particularly relevant due to the rising levels of threats such as cybercrime, social conflicts, and increasing tensions under martial law. Traditional management models that fail to provide adequate adaptability and responsiveness require revision and modernization.

The role of strategic management in ensuring the functioning of the National Police of Ukraine is explored, taking into account the specific conditions of regions and service areas. The necessity of integrating operational and strategic decisions aimed at overcoming complex national security threats is identified, which requires the implementation of innovative

approaches based on modern data analysis and forecasting methods. In particular, the importance of applying scientifically grounded management models and a systematic approach that includes the integration of advanced technologies, improvement of personnel policies, and enhancement of coordination between departments is highlighted.

The article also addresses the psychological aspect of strategic management, which includes considering the motivation, personal characteristics, and behavioral factors of police personnel. An essential component of this aspect is the development of management decisions that contribute to increasing motivation, professional development of employees, and creating a favorable psychological climate within the team.

The article investigates the effectiveness of management decisions based on a systematic approach, which includes a comprehensive analysis of internal and external factors influencing police activities. The conclusions emphasize the importance of implementing strategic management that can ensure high adaptability, responsiveness, and effectiveness of police operations in the face of dynamic challenges and threats of modern times.

Key words: *effectiveness, police activity, police organizations, strategic management, personnel policy, management efficiency, management decision, management model.*